

Predikan i Abra den 10 februari 2008. Prövningens stund. 1:a sönd i fastan. Markus 1:12-13

Det var hösten 1991. Biskop Martin Lönnebo och några präster till begav sig till öknen i Egypten. De ville leva klosterliv ett tag. De ville vandra i öknen. Från början var fascinationen stor men redan första dagen började de undra om de verkligen var på rätt väg. Långt bort kunde de se klostret men det gick inte att hitta vägen. Vatten och bröd började ta slut. På tredje dagens morgon fick de dela det lilla som var kvar. Inte visste de hur det skulle bli. Till slut fann de efter mycket möda vägen tillbaka. De jublar över Guds godhet när de äntligen får dricka klostrets källvatten igen – räddade. Hans-Erik Lindström berättar om deras vilsna vandringen i boken *Maktkamp*. Han sammanfattar: *Om denna berättelse kan man säga mycket. Jag vill säga följande:*

- *Det var dåraktigt att ge sig iväg över huvud taget med så dåliga förutsättningar. Det är den lilla sanningen.*
- *Gud bryr sig om dårar. Det är den stora sanningen.* (s 19)

För dem var det självklart att Guds godhet till slut ledde dem rätt. Men om de inte klarat vandringen? Om de inte överlevt? Själva hade de kanske vilat i att Gud tog emot dem när öknen vann – men hur hade det varit med deras familjer? Svaret har vi inte.

Det enda vi vet är att när prövningar möter så måste man förhålla sig till dem. För de här dumdristiga ökenvandrarerna var enda chansen att fortsätta, att försöka. En annan gång kanske det är rätt att sätta sig ner och vänta. Men på något sätt måste vi förhålla oss till det som möter och inte leka struts, stoppa huvudet i sanden som om det svåra inte fanns.

Om detta berättar Jesu lidandes väg. Hela fasteperioden visar att Jesu väg är en prövningens väg, stunder av val och beslut som måste tas. Evangelisten Markus berättar det på ett nästan övertydligt sätt. Han renodlar kampen mellan ont och gott, driver ut demoner för livets skull. För Gud vill ett gott liv, mitt i allt det som innebär erfarenheter av både smärta och glädje.

Men det börjar i kärleken. Markus är kortfattad när han berättar om Jesu liv. Här finns ingen födelseberättelse, inga herdar och änglar. Det första vi får veta om Jesus är att han döps i Jordan och när Anden sänker sig hörs en röst: *Du är min älskade son, du är min utvalde*. Efter Guds kärleksförklaring till Jesus, drivs Jesus ut i öknen.

Han *sattes på prov av Satan* står det. I öknen finns vilda djur – det är en av farorna med öknen. Om de är farliga här vet vi inte. Kanske är det istället så att de vilda djuren och änglarna som stöder Jesus snarare berättar om att nu är en ny tid på gång, där vilda djur och människor och änglar

tillsammans formar en ny skapelse. Profeten Jesaja skrev om detta för länge sedan:

Då skall vargen bo med lammet, pantern ligga vid killingens sida. Kalv och lejon går i bet och en liten pojke vallar dem. Kon och björnen betar tillsammans, deras ungar ligger sida vid sida. Lejonet äter hö som oxen. Spädbarnet leker vid ormens håla, ett barn sticker handen i kobrans bo. (Jes 11:6-8)

Vi lyssnade till och såg tecken för den berättelse som vi brukar kalla syndafallet. Där är ormen och människan i konflikt. Ormen uppmuntrar människans storhet så till den grad att hon vill gå in i Guds roll och ha moralisk kunskap och vishet. I kontrast till Jesu ökenprövning blir det berättelsen om hur Eva och Adam misslyckas – och dessutom inte vill stå för sina handlingar – medan Jesus möter det onda med att välja kärlekens väg. Det är som om Adam och Eva vill lämna sin mänsklighet och bli något annat. Det Jesus gör när Satan prövar honom det är att bevara sin mänsklighet. Nu är han Människa. Gud har blivit människa. Det är så Gud ska berätta om sin kärlek. Då måste Jesus säga nej till det som hindrar hans mänsklighet.

Evangelisterna Matteus och Lukas berättar mer än Markus i sina evangelier om hur Satan med hjälp av bibelord argumenterar för att få Jesus på fall. En kort sammanfattning av frestelserna kan formuleras så här –

och då följer jag en teolog som heter Henri Nouwen. (I Jesu namn - Tankar om ledarskap):

1. Den första frestelsen handlar om att göra stenar till bröd. Det kallar Nouwen för frestelsen är att vara alla till lags.
2. Den andra frestelsen handlar om att kasta sig ner från en hög mur för att bevisa Guds makt. Men Jesus kom inte för att vara en stuntman. Han kom inte för att visa vad han kunde. Nouwen kallar det för frestelsen att vara populär.
3. Till sist visar djävulen Jesus alla riken, allt härligt och erbjuder det, dvs den världsliga makten. Också detta avvisar Jesus.

Jesu nej till dessa frestelser är ett nej till att släppa sin mänsklighet. Jag är människa säger Jesus, och möter de prövningar som också vi möter, frestas att vara till lags, frestas att välja popularitet före det som är rätt, frestas av makt och rikedom. Allt detta skulle Jesus klara – det är i alla fall djävulen övertygad om. Men Jesus säger nej och går den väg som är hans. Han avstår sin gudomlighet när han är människa – även om evangelierna sedan är berättelsen om hur Guds godhet genom Jesus flödar över och helar och upprättar många människor. Något nytt är på gång. Det som profeten Jesaja berättat om, omöjliga konstellationer av djur och människor som lever fredligt tillsammans, det börjar förverkligas bland de människor som följer Jesus. Definitionerna rasar samman: gränser som har med etnicitet, kön, syndare, klasser, ålder – allt

raseras för att en ny gemenskap och en ny skapelse ska ta plats i världen.

Och här är du och jag – människor, med våra erfarenheter. Älskade och önskade – Guds ögonstenar. Och jag hoppas att vi alla också får erfara detta i den mänskliga gemenskapen – och alldeles särskilt i den kristna gemenskapen. Men detta betyder inte att livet bara rullar på och lyckan är fullständig. Jesu liv ger oss som ett mönster i detta: Först älskad, utvald. Mycket kärlek lägger grunden. Men sen prövning. I våra biblar har översättarna valt att skilja styckena åt men när jag kollade en engelsk översättning så hålls de samman. Kärlek – prövning. Som oskiljaktiga delar av liv.

Nu tror jag inte det är så att Gud sänder alla svårigheter för att pröva oss och se om vi håller måttet. Kanske kan det vara så någon gång – jag vet inte. Men det är inte Gud som frestar Jesus – det är åklagaren, eller djävulen. Det är inte Gud som frestar Adam och Eva – det är ondskan som tagit kropp i ett djur. Jag tror att en av poängerna med berättelsen om Eva och Adam och ormen är att berätta att i verkligheten, i det riktiga livet, möter svårigheter.

Det lilla ordet för prövning, peirasmos, lär stå för både det som prövar ens personlighet och det man vill, samtidigt som det kan betyda en lockelse att begå ont. Prövningar kan alltså vara sånt som händer och som får oss att växa

och mogna som människor, får oss att bestämma oss för vilka vi vill vara och vad vi önskar av våra liv. Ungefär som en muskel måste ha jobb och motstånd för att fungera. Porten till livet för varje barn som blir förlöst ut i ljuset är trång men motståndet hjälper till att få igång andningen. Det är inte roligt att vara tonåring och tvingas gå upp tidiga morgnar för att komma till skolan men utan skolan blir framtiden svårare.

Men Jesu väg berättar om en kärlek som möter prövningar, som inte drar sig undan utan som finns kvar. Jesu väg berättar om en väg som han vill vandra med oss - tillsammans. Det kan vi göra genom församlingens gemenskap. Hon är kallad att bära Guds kärlek, som finns i all kärlek, till alla människor som vill ta emot. Det är kärlek som rustar för livet, som övervinner till och med hämndens cirklar genom förlåtelsen och som växer ju mer vi delar den. Det kan vi göra därför att Jesus bröt ondskans makt genom att frivilligt gå lidandets väg.

I början av gudstjänsten sjöng Ingrid en läsarsång som förtröstansfullt brister ut i jublande Halleluja – även om, som i v 2 av 262

Väl blir det mörker många gånger, ej solen skiner jämt. Väl får vi känna tidens tvång men ... Halleluja, vår Gud.

Med andra ord – men ändå med djup förtröstan på en Gud som är närvarande, medvandrande, medlidande, har

Christine Falkenland skrivit en ny psalm som heter Brustet Halleluja. Det brustna hallelujat tar också in smärtan av felval, synd och skuld.

Hennes andra vers vill jag infoga i bönen om att Gud inte ska utsätta oss för prövning utan rädda oss från det onda. Prövningar möter och vi kan växa och mogna ur dem men vi får samtidigt be Gud om att slippa. Så gjorde också Jesus – så låt oss nu be:

Vår Fader och Moder,
Du som sände Jesus, för att bryta ondskans cirklar
Till dig ber vi nu om att slippa utsättas för prövning och vi ber om räddning från det onda. Heliga Ande – för oss dit du vill och ge oss den kraft vi behöver för var dag.

Jag ber också:

När en frestelse får makt

Och jag visar dig förakt.

När jag bryter dina bud

Och min skuld är tung o Gud.

Då kommer jag till dig ändå,

Vart skall jag väl annars gå

Med mitt brustna halleluja,

Hör mitt brustna halleluja. / 911 i Psalmer i 2000-talet

Amen.